četvrtak, 7. listopada 2021.

P9_TA(2021)0418

Slučaj Paula Rusesabagine u Ruandi

Rezolucija Europskog parlamenta od 7. listopada 2021. o slučaju Paula Rusesabagine u Ruandi (2021/2906(RSP))

(2022/C 132/15)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Ruandi, a posebno onu od 11. veljače 2021. o Ruandi, slučaju Paula Rusesabagine ([1]),

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, koji je Ruanda ratificirala 1975.,

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima narodâ,

— uzimajući u obzir Načela i smjernice o pravu na pravično suđenje i pravnu pomoć u Africi,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,

— uzimajući u obzir Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima („Pravila Nelsona Mandele”), koja su revidirana 2015.,

— uzimajući u obzir Deklaraciju iz Kampale o zatvorskim uvjetima u Africi,

— uzimajući u obzir izvješće radne skupine Vijeća UN-a za ljudska prava o univerzalnom periodičnom pregledu od 25. ožujka 2021. o Ruandi,

— uzimajući u obzir izjave međunarodne zajednice u kojima se osuđuju nepravilnosti i izostanak poštenog suđenja u Ruandi, što uključuje izjave vlade Belgije, ministarstva vanjskih poslova SAD-a i vlade Ujedinjene Kraljevine,

— uzimajući u obzir izjave Europske odvjetničke federacije, Centra za ljudska prava Američke odvjetničke komore i nekoliko etabliranih organizacija za ljudska prava,

— uzimajući u obzir Sporazum iz Cotonoua,

— uzimajući u obzir Ustav Ruande,

— uzimajući u obzir instrumente UN-a i Afričke komisije o ljudskim pravima i pravima narodâ,

— uzimajući u obzir Bečku konvenciju o konzularnim odnosima iz 1963.,

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da je Komora Visokog suda Ruande za međunarodne i prekogranične zločine 29. rujna 2021. borca za ljudska prava, belgijskog državljanina i američkog rezidenta Paula Rusesabaginu, nakon njegova uhićenja u Kigaliju 31. kolovoza 2020., proglasila krivim i osudila ga na 25 godina zatvora; budući da je Paul Rusesabagina optužen po devet točaka optužbi povezanih s terorizmom te je proglašen kazneno odgovornim za aktivnosti koje se pripisuju Ruandskom pokretu za demokratsku promjenu / Nacionalnoj oslobodilačkoj fronti (MRCD-FLN), koaliciji oporbenih političkih stranaka i njezinom vojnom ogranku;

([1]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0055.

B. budući da je uhićenje Paula Rusesabagine u kolovozu 2020. bilo proizvoljno, da je uključivalo prijevarne radnje i nezakonit transfer u Ruandu, prisilni nestanak i pritvor u izolaciji; budući da za njegovo uhićenje nije izdan nalog u skladu sa zahtjevima iz članka 37. Ruandskog zakona o kaznenom postupku iz 2019. i da optužnica nije bila podignuta sve do njegove osude, što je u suprotnosti s člankom 68. Ruandskog zakona o kaznenom postupku; budući da je Paul Rusesabagina u više navrata izjavio da se ne može vratiti u svoju matičnu zemlju zbog straha od odmazde;

C. budući da je ministar pravosuđa Ruande Johnston Busingye priznao ulogu svoje vlade u prisilnom nestanku i transferu Paula Rusesabagine u kolovozu 2020., koja se očitovala plaćanjem leta za njegov premještaj i kršenjem njegova prava na pošteno suđenje; budući da je 10. ožujka 2021. sud presudio da je transfer Paula Rusesabagine bio zakonit i da nije bio otet;

D. budući da su u vrijeme donošenja presude predstavljeni dodatni dokazi koje sud prethodno nije saslušao niti su bili podneseni tijekom suđenja, a odnosili su se na tvrdnju da je Paul Rusesabagina prikupljao sredstva za oružanu skupinu FLN; budući da neki od podnesenih dokaza proizlaze iz izjava za koje Paul Rusesabagina tvrdi da su dane pod prisilom i bez pravnog zastupnika;

E. budući da tim odvjetnika koji ga je prvotno zastupao Paul Rusesabagina nije sam izabrao i budući da je odvjetnicima koje je od travnja 2021. mogao sam odabrati bilo onemogućeno sastati se s njim, što je u suprotnosti s člankom 68. Ruandskog zakona o kaznenom postupku;

F. budući da postoje navodi da je zdravstveno stanje Paula Rusesabagine u zatvoru iznimno zabrinjavajuće s obzirom na to da je riječ o osobi koja je preživjela rak i boluje od kardiovaskularnog poremećaja; budući da je, prema njegovim odvjetnicima, propustio dva probira raka i da su mu zatvorske vlasti uskratile pristup lijekovima koje mu je na recept izdao njegov belgijski liječnik, te su mu na taj način prouzročene psihičke i fizičke tegobe, što je u suprotnosti s člancima 12. i 14. ruandskog Ustava o pravu na život, pravu na tjelesni integritet i zaštitu od nehumanog ili ponižavajućeg postupanja;

G. budući da ruandske vlasti u rujnu 2020. nisu obavijestile belgijske vlasti o uhićenju Paula Rusesabagine u skladu s načelom sadržanim u međunarodnom pravu o konzularnoj pomoći; budući da je ruandska Služba za izvršavanje kazni pristupila komunikaciji i pravnim dokumentima koje su razmjenjivali Paul Rusesabagina i njegovi odvjetnici; budući da je belgijska ministrica vanjskih poslova uputila nekoliko verbalnih nota svojem ruandskom pandanu tražeći da se poštuju prava Paula Rusesabagine, ali je ruandska vlada odbila sve zahtjeve;

H. budući da su u srpnju 2021. izašli na vidjelo navodi da su ruandske vlasti koristile špijunski softver Pegasus kompanije NSO, potencijalno nadzirući više od 3500 aktivista, novinara i političara; budući da je prema forenzičkoj analizi špijunski softver korišten i na telefonu Carine Kanimbe, kćeri Paula Rusesabagine; budući da su ruandske vlasti odbacile te navode;

I. budući da je Ruanda potpisnica Sporazuma iz Cotonoua, u kojem se navodi da je poštovanje ljudskih prava ključan element suradnje između EU-a i Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država; budući da su jačanje vladavine prava i osnaživanje ljudskih prava glavna prioritetna programska područja EU-a za Ruandu;

J. budući da će se drugi ministarski sastanak Afričke unije i EU-a održati u Kigaliju 25. i 26. listopada 2021.;

1. podsjeća ruandsku vladu na njezinu obvezu da zajamči temeljna prava, uključujući pristup pravosuđu i pravo na pošteno suđenje, kao što je predviđeno u Afričkoj povelji o ljudskim pravima i pravima naroda te ostalim međunarodnim i regionalnim instrumentima u području ljudskih prava, uključujući Sporazum iz Cotonoua, a posebno njegove članke 8. i 96.;

2. ističe da Ruanda mora štititi neovisnost pravosuđa i pridržavati se njezinih načela u svojem ustavu i zakonima jer je dužnost svih vladinih i drugih institucija poštovati neovisnost pravosuđa i pridržavati se njezinih načela;

3. podsjeća da bi se izručenje bilo kojeg osumnjičenika drugoj zemlji trebalo provoditi samo u sklopu postupaka izručenja pod neovisnim nadzorom kako bi se zajamčila zakonitost zahtjeva za izručenje i utvrdilo da su prava osumnjičenika na pošteno suđenje u potpunosti zajamčena u zemlji koja podnosi zahtjev;

4. stoga snažno osuđuje nezakonito uhićenje, pritvaranje i osudu Paula Rusesabagine, čime se krši međunarodno i ruandsko pravo; smatra slučaj Paula Rusesabagine primjerom kršenja ljudskih prava u Ruandi i dovodi u pitanje pravednost presude, u kojoj navodno nisu ispunjena jamstva za pošteno suđenje u skladu s najboljim međunarodnim praksama zastupanja, pravom na saslušanje i pretpostavkom nedužnosti;

5. poziva na trenutačno puštanje na slobodu Paula Rusesabagine iz humanitarnih razloga i na njegovu repatrijaciju, ne dovodeći u pitanje njegovu krivnju ili nevinost; zahtijeva od Delegacije EU-a u Ruandi i diplomatskih predstavništva država članica da snažno prenesu taj zahtjev u svojoj komunikaciji s ruandskim vlastima;

6. poziva ruandsku vladu da u svim okolnostima zajamči fizički integritet i psihološku dobrobit Paula Rusesabagine te da mu omogući da uzima svoje uobičajene lijekove; ustraje u tome da ruandska vlada mora poštovati pravo belgijske vlade da pruži konzularnu pomoć Paulu Rusesabagini kako bi mu se osigurala zdravstvena pomoć i odgovarajući pristup obrani;

7. izražava žaljenje zbog općeg stanja ljudskih prava u Ruandi, a posebno zbog ciljanih progona neistomišljenika; osuđuje politički motivirana suđenja i kazneni progon političkih protivnika; apelira na ruandske vlasti da zajamče diobu vlasti, posebno neovisnost pravosuđa;

8. poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje, Komisiju i posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava da ojačaju dijalog o ljudskim pravima s Ruandom na najvišim razinama u okviru članka 8. Sporazuma iz Cotonoua kako bi se zajamčilo da ta zemlja poštuje svoje bilateralne i međunarodne obveze; naglašava da bi u kontekstu međunarodnog rada u pogledu razvoja u Ruandi puno veći prioritet trebalo dati ljudskim pravima, vladavini prava te transparentnom upravljanju osjetljivom na potrebe;

9. traži od Komisije da kritički preispita potporu EU-a ruandskoj vladi i državnim institucijama kako bi se zajamčilo da se njome u potpunosti promiču ljudska prava i da zbog nje ne dolazi do negativnih posljedica za slobodu izražavanja i udruživanja, politički pluralizam, poštovanje vladavine prava i neovisno civilno društvo;

10. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, predsjedniku Ruande, predsjedniku parlamenta Ruande te Afričkoj uniji i njezinim institucijama.